

Öğretmen Adaylarının Cümle Bilgisi Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Teacher Candidates Thoughts about Syntax Lesson

Seçil HİRİK *

Öz

Türkçe Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği bölümleri başta olmak üzere ilkökul kademesinden lise kademesine kadar öğretmen yetiştiren pek çok lisans eğitim programında *Türkçe* dersi yer almaktadır. İlkokul ve ortaokul kademesi için *Türkçe* olan ders adı lise kademesi için *Türk Dili ve Edebiyatı* şeklinde Millî Eğitim Bakanlığı müfredatında görülmektedir. Türkçe yazılmış eserlerle birlikte Türkçe dil bilgisinin ana dil konuşurlarına öğretimi, müfredat ve kazanımlarla desteklenmektedir. Dolayısıyla Türkçe dersinin bu denli önem kazandığı ders programlarında öğretmen adaylarının tam öğrenmeyi gerçekleştirmiş olarak hazır bulunmaları önemli görünmektedir.

Türkçe dersinin içeriğini oluşturan dil bilgisi; ses, şekil, kelime, cümle ve anlam bilgisi gibi farklı alt kategorilerden oluşmaktadır. Bu çalışmanın kapsamını ise cümleyi oluşturan öğeler, kelime grupları, cümle türleri gibi daha alt kategorileri içeren cümle bilgisi oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesindeki Türkçe Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin dil bilgisinin inceleme alanlarından biri olan *Cümle Bilgisi* dersine karşı tutumları ele alınmaktadır. Söz konusu bölümlerdeki öğrencilerin algılarının tespiti için 100 öğrenciye *Cümle Bilgisi* dersine yönelik görüş ve tutumlarıyla ilgili nitel araştırma modellerinden anket uygulaması yapılmıştır. Anketin sonucunda ulaşılan bilgiler ışığında öğrencilerin Dil Bilgisi derslerinden olan Cümle Bilgisi dersine yönelik tutum, beklenti ve algıları ortaya konmuştur. Çalışma, araştırmacılara ve üniversite öğretmenlerine dersin anlatımına ilişkin olarak da yöntem ve yaklaşım modelleri konusunda fikir verecek ve ufuk açacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilgisi, Cümle Bilgisi, Türkçe Eğitimi, Sınıf Öğretmenliği, nitel araştırma modeli.

Abstract

Many undergraduate programs include Turkish language lessons such as Department of Turkish Education, Department of Primary School Education which educate teacher candidates from primary school to high school. The name of the lesson which is Turkish for the elementary and secondary school level is seen in the curriculum of the Ministry of National Education in the form of Turkish Language and Literature for the high school level. It is supported by teaching, curriculum and achievements to native speakers of Turkish grammar along with works written in Turkish. Therefore, it seems important for the prospective teachers to be present as full-fledged teachers in the curriculum in which Turkish language is so important.

* Bu çalışma, 27-30 Nisan 2018 tarihleri arasında düzenlenen "X. International Congress of Educational Research Congress"te sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Nevşehir-Türkiye, secilhirik@nevsehir.edu.tr

The grammar that constitutes the content of Turkish lesson; phonology, morphology, syntax, and semantic. The scope of this study constitutes sentence information including subcategories such as phrases, word groups, sentence types that constitute the Syntax lesson.

In this study, the attitudes of the students of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Department of Turkish Education and Classroom Teaching in the Faculty of Education towards Syntax lesson are discussed. In order to determine the perceptions of the students in these departments, questionnaires were applied from the quantitative research models related to opinions and attitudes towards 100 students about Syntax lesson. As a result of the questionnaire, the attitudes, expectations and perceptions of the students on the Syntax lesson were revealed. The study will provide insight into the methodology and approach models for the explanations of the lesson to researchers and university teachers, and will open the new horizon.

Keywords: Grammar, Syntax, Turkish Education, Primary Education, quantitative research model.

GİRİŞ

Dil ve Dil Edinimi

Dil, duyguların ve düşüncelerin yazılı veya sözlü olarak iletimini sağlayan bir araçtır. Güneş'e göre dil, insanların duygu, düşünce ve gözlemlerini işaret veya kelimelerle paylaştıkları bir sistemdir. Bu sistem ses, kelime, cümle, işaret gibi çeşitli öğelerle dile özgü, kural, yöntem, beceri ve tekniklerden oluşmaktadır (Güneş, 2014: 21). Her birey, dil yetisi ile doğar ve bu yeti sayesinde bireyin hayatında *dil edinim* süreci başlar. Psikolengüistlere göre dil öğrenme ile kazanılmaz; zaten insanda gizemli bir şekilde var olan dil ve dil yetisi, eğitim ve öğretim sayesinde dışa vurur. Bundan dolayı da dilbilimciler ana dili öğretimi yerine dil edinimi kavramını kullanmaktadırlar (Yıldız vd., 2008: 46).

Dil edinimi konuşma, okuma, yazma ve dinleme becerilerinin edinimi ve bu becerilerin kullanımına yönelik eylemleri içeren dinamik bir süreçtir ve 4-5 yaşlarında tamamlanmasına karşın dil gelişimi süreci bilişsel gelişime koşul olarak devam etmektedir (Dilidüzgün, 2017: 120). Chomsky, dil ediniminin doğuştan gelen bir yetenek olduğunu ve çocukların dili zekâdan bağımsız olarak edindiklerini iddia etmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımda Piaget, dil ve zihinsel gelişimi birlikte ele alır. Vygotsky'ye göre dil ve öğrenme ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlıdır. Öğrenme dili gerektirmekte dil de öğrenmeyi etkilemektedir. Bruner'e göre ise dil öğrenme süreci çocuğun aktif çabaları ile gerçekleşmektedir. Yani çocuklar dili edinmemekte tam tersine aktif çabalarla öğrenmektedirler (Güneş, 2014: 15-19).

Her insan, daha anne karnında iken ana dilinin seslerini kaydetmeye başlamakta ve doğumdan sonra da devam eden süreçte ana dilini bilinçsizce edinmektedir. Ancak bu süreç içerisinde başta anne ve baba olmak üzere çocuğun yakın çevresindeki kişilerin ana diliyle ilgili bazı yanlışları düzeltmesi ve okul öncesi başlayan eğitim sürecinde ana dilinin kurallarını öğrenmeye başlaması ile ana dili öğrenimi başlamış olur (Karataş, 2013: 1882). Çocuk ana dilini ailesi ve çevresinden belli varlıkların adları, bunlarla ilgili eylemleri, nitelikleri gösteren kelimeleri tanıyarak, söyleyerek öğrenmeye başlamaktadır. Ancak dil belli bir yaşta öğrenilip bitirilen bir bilgi ve beceri alanı olmadığı için bu bilgi ve beceri zihin gelişimi ile birlikte okulda öğrendiklerinden gelen kelimeler ve terimlerle artmaktadır (Melanlioğlu, 2015: 27; Kavcar vd., 1995: 7; Yıldız vd., 2008: 59). Okul öncesi dönemde öğrenilmeye başlanan kelimelerin yapıları ya da türleri, cümledeki işlevleri ve dil bilgisi kuralları okula başlandığında yine doğal ortamlarda gerçekleşen iletişim bağlamında

gelişmeye devam etmektedir. Bu bağlamda Türkçe dersi bir bilgi dersi gibi algılanmamalı, öğretimde metinden kopuk, kuramsal ve soyut dil alıştırmaları yaptırmaktan kesinlikle kaçınılmalıdır (Dilidüzgün, 2017: 114). Çocukların dil edinirken önce dilin ses yönünü, sonra söz dizimini, son olarak da anlam yönünü öğrendikleri bilgisi unutulmamalıdır (Güneş, 2014: 38).

Bir dilin kurallarının ana dil konuşurları arasında kazanılması okullardaki dil dersleri ile mümkün olabilmektedir. Okul çağına kadar sezgisel olarak öğrenilen dilsel kurallar, eğitim-öğretim sürecinin kurumsallaşması ile beraber bireylere bilinçli halde sunulmaktadır. Türkçeyle ilgili temel özellikler, dilin dünyada konuşulan diğer dillerden farklı ve o dillerle benzer yönleri, kullanım incelikleri, doğru yazma ve doğru konuşma ile nitelikli okuma ve dinleme becerileri ancak Türkçe dersleri ile öğretilir.

Dil Bilgisi ve Cümle Bilgisi Dersi ve Amaçları

Dil bilgisi, bir dilin temel ve ayırt edici niteliklerini inceleyen bir bilim dalıdır. Dil bilgisine temel olan çalışmalar İÖ 5. yüzyıla kadar götürülmektedir. Kendi zamanına kadar yapılmış olan çalışmaları özetleyen Dionysius Thrax'ın "Techne Grammatica" adlı eseri ses özellikleri, anlam, söz dizimi, etimolojik açıklamalar gibi konuları içermesi bakımından önemlidir. Thrax'a göre cümle bir düşünceyi tümüyle anlatan bir birimdir. Demircan, en eski dil bilgisi çalışmasının Panini'nin (İÖ 600-300) yazdığı Sanskrit dilinin dil bilgisi kitabı olduğunu söylemektedir. Panini, Thrax'tan farklı olarak en üst birimi cümle değil sözce olarak ele almaktadır (Demircan, 2013: 22).

Geçmiş bu kadar eskilere giden dil bilgisi, dil edinimde büyük bir rol oynamaktadır. Bir dile ait harf, ses, ses olayları, kelime yapım ve çekim yolları, kelime türleri, kelimenin iç ve dış anlamı, kelime grupları, kelimelerin cümledeki görevleri ve dizilişleri, cümleyi oluşturan öğeler ve özellikleri gibi kurallar dil bilgisini oluşturan parçalardır.

Türkçe dersinin temel bileşenlerinden biri olan dil bilgisi konuları ise ses bilgisi, ses olayları, yapı bilgisi (şekil bilgisi: kök, gövde ve ekler), kelime bilgisi (kelime türleri: isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem, fiil; kelimedeki anlam) ve cümle bilgisi (söz dizimi: cümle türleri, cümlelerin öğeleri, cümledeki anlam) gibi kategorilerden meydana gelmektedir. Dil bilgisini herhangi bir dilin ses, kelime vb. yapılarını inceleyen ve bunların hangi kurallara göre dizildiğini açıklayan buyurucu bir bilim dalı olarak tanımlayan Alyılmaz ve Şengül'e göre bu alan aynı zamanda bir dilin okuma, dinleme, izleme, konuşma, yazma temel becerilerini destekleyen kurallar bütünüdür (2018: 69; Güven, 2013: 1). Göçer, dil bilgisinin özellikle temel dil becerilerinin etkili ve güzel bir şekilde kullanımı için taşıdığı işlevin büyüklüğünden bahsetmektedir. Bu açıdan dil bilgisi konu ve kuralları, ezberletilecek kuru bilgi yığını değil becerilerin daha iyi ve amaca uygun bir şekilde sergilenebilmesi ve işlevlerinin öne çıkarılması ile kavratılacak başvuru alanıdır (Göçer, 2017: 236). Dil öğelerini öğrenme Bruner'e göre bir şeyleri ifade edebilmek için dilin bazı öğelerini ve kurallarını bilmek gerekmektedir. Ancak bu süreçte dil bilgisini bilmek başlı başına bir amaç olmamaktadır. Bruner'in cümle bilgisini de aralarında saydığı üç alanın dili öğrenirken geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır (Güneş, 2014: 37, 38).

Bu çalışmanın temel konusunu oluşturan cümle bilgisi, dil bilgisini oluşturan bileşenlerden biri ve belki de en sonuncusudur. Cümle bilgisinin verilmesiyle birey artık parçaları birleştirebilme, yorum yapabilme ve okuduğunu anlayıp ayırt edebilme yeteneğine sahip olmuştur denebilir. Çünkü bir dil önce seslerden sonra anlamlı birimlerden (yani kelimelerden), kelime birliklerinden ve en sonunda da cümleden meydana gelir. Bir yargıyı bildirmek için de eksik veya tam cümle kurulmasına ihtiyaç vardır. Bu bilişsel hiyerarşi, cümle bilgisinin pek çok dil bilgisel ögenin birleşiminden oluştuğu ya da ortaya çıktığını göstermesi bakımından önemlidir.

Cümle bilgisi konuları temel olarak tamlamalar, kelime grupları, cümlelerin ögeleri, ögelerin dizilişi, cümle türleri, cümlelerin anlamı gibi alt kategorileri içermektedir. Tamlamanın bilinebilmesi için kelime türleri olan isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç türleri; cümlelerin ögelerini bulmak için ekleri (hal ekleri, çatı ekleri gibi), kelime türlerini ve anlamlarını bilmek gerekmektedir. Cümle bilgisine sahip birey, dil bilgisel temeli kazanmış ve uygulayabilir demektir.

Dil Bilgisi ve Cümle Bilgisi Öğretimi

Türkçe, dünyada konuşur sayısı ve yayılım alanı bakımından 5. sırada yer alan ve sondan eklemeli yapısı olan Altay dillerinden kabul edilmektedir (Erdem vd., 2015: 142). İlköğretim kademesinden lise kademesine kadar ve hatta sonrasında ise yükseköğretimdeki çeşitli bölümler aracılığıyla üniversitelerde zorunlu olarak okutulan temel dersler arasında yer alan Türkçe veya Türk diline ait ders içerikleri ve kazanımları, ilgili kurumun programları aracılığıyla bildirilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) 2017'deki ilköğretim programında Türkçe dersi ve özellikle dil bilgisinin amaç ve kazanımlarıyla ilgili olarak şunlar söylenmektedir: “Öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak dil bilgisi ve yazım kuralları ile ilgili kazanımlar artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Öğrencilerin Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması amaçlanmıştır. Öğrenciler yazdıklarını dil bilgisi ve anlatım bozuklukları yönünden kontrol etmeye teşvik edilir.” (MEB-TÖP, 2018: 8, 33). Bunun yanı sıra yine aynı programda cümle ögeleri ve türlerini ayırt etme ile ilgili yalnızca iki kazanım yer almaktadır.

Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı dersi için ise şu bilgilere yer verilmektedir: “Edebî metinler aracılığıyla Türkçenin inceliklerini, Türk edebiyatının tarih içinde gösterdiği değişim ve gelişimi tanımları amaçlanmaktadır. Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde dil bilgisi çalışmaları, öğrencilerin temel eğitimden edindikleri bilgilerden hareketle ünitelerdeki ilgili metinler üzerinde yaptırılacaktır. Konu anlatımına girilmeyecektir. Temel eğitimde görmüş oldukları konulara yönelik olarak gerektiğinde hatırlatma amaçlı kısa açıklamalar yapılabilir.” (MEB-TDÖP, 2018: 12, 13). Bunun yanı sıra yine aynı programda cümle yapısını ve türlerini tanıma ile cümlelerin ögelerini bulma kazanımları da cümle bilgisine yönelik kazanımlar olarak görünmektedir.

Yükseköğretim Kurumunun (YÖK) belirli bölümler için zorunlu olarak kabul ettiği dil bilgisi, özelde ise Cümle Bilgisi dersi, Fen-Edebiyat Fakültesinde ve Eğitim Fakültesinde okutulan dersler arasındadır. Bu çalışmanın konusu olan Cümle Bilgisi dersi temel dersler içinde yer almakta ve dil bilgisi konularının başında gelmektedir. Bölümler arasında içerik

bakımından birbirinden büyük farklılıklar göstermeyen Cümle Bilgisi dersi, YÖK programında Sınıf Öğretmenliği Bölümü için 2 saat ve 2 kredi, Türkçe Eğitimi Bölümü için 3 saat ve 3 kredi olarak gösterilmektedir. Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nün öğretim programında "Türk Dili II: Cümle ve Metin Bilgisi" adı altında geçen dersin içeriği şu şekildedir: "Türkçede eylem çatıları ve bunların anlam bakımından incelenmesi; sözcük öbekleri; Türkçede cümle türleri; basit cümle, birleşik cümle, koşullu birleşik cümle, içiçe birleşik cümle; değişik metinler üzerinde sözcük ve cümle incelemeleri, Türkçede belirlilik, ad ve eylem cümlelerinde belirlilik; ad tamlamalarının özellikleri; metin çalışmaları (metnin seçimi, metnin yaş grubuna göre güçlük derecesinin belirlenmesi, metnin iç ve dış yapısının incelenmesi)¹." YÖK'te belirtilen Türkçe Eğitimi öğretim programında "Türk Dilbilgisi IV: Cümle Bilgisi" adı altında geçen dersin içeriğini "sözdizimi, Türkiye Türkçesi söz diziminin genel özellikleri-ilkeleri; belirtme öbekleri; cümle, cümlelerin öğeleri, türleri, cümle çözümü" konuları oluşturmaktadır². Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün öğretim programı ders içeriğinde "Türkiye Türkçesi IV" şeklinde geçen Cümle Bilgisi dersinin içeriği "Türkiye Türkçesinde kelime grupları (kısaltma grupları) ve cümle çeşitleri, örnek cümle çözümlenmeleri" olarak belirtilmektedir³.

MEB ve YÖK'ün öğretim programlarıyla sınırlandırılmış ve çerçevesi çizilmiş olan Türkçe ve onun altında kabul edilebilecek dil bilgisi ve özelde Cümle Bilgisi derslerinin içeriği, öğretmen adayları için yol gösterici nitelik taşımaktadır. Ana dil konuşurları olarak Türk çocuklarının dil gelişimlerinin devam ettiği ilköğretim ve ortaöğretim çağlarında dille ilgili kazanımlar, dil bilgisinin farklı yöntem ve tekniklerle verilmesine bağlı olarak sağlanmalı ve bu bilinçle programlar gözden geçirilmelidir. Kendi dilinin temel niteliklerine dair bilgisi olmadan yetişen bireyler eğitim-öğretim hayatlarının devamı olan yükseköğretimde zorluk yaşamaktadır. Bu bağlamda Türkçe dersleriyle amaç, ilköğretimden yükseköğretimin sonuna kadar artan düzeyde öğrencinin okuma ve yazma alışkanlığını kazanması/artırması, kelime hazinesini genişletmesi ve dil bilgisel farklılıkları sezebilecek duruma gelmesi olmalıdır. Örneğin bir öğrenci, ismin türlerini bilmese bile ismi sıfattan ayırt edebilmeli veya cümlede yüklemde belirtilen hareketi gerçekleştirenin kim/ne olduğunu anlayabilmelidir. Türkçe veya Türk Dili ve Edebiyatı, ilköğretim kademesinden yükseköğretim kademesine kadar MEB ve YÖK tarafından belirlenmiş genel amaç ve temel kazanımlara koşut olarak farklı bileşenlerden meydana gelen bir derstir. Kurallara ve ezbere boğmadan yapılması ve planlanması gereken bir alan olarak aşamalı şekilde içeriksel bölümlere gidilmektedir. İlköğretim kademesi için doğrudan kural olmadan Türkçe dersleri gerçekleşirken yaş ve zekâ seviyesi arttıkça dilin ayırt edici kuralları metinlerle harmanlanarak verilmeye çalışılmaktadır.

Alyılmaz ve Şengül'e göre, dil öğretiminde önemli olan dil bilgisi öğretimi, dört dil becerisini bireyin dil bilgisi kurallarına yönelik oluşturduğu bilinç sayesinde daha etkili

¹http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/sinif_ogretmenligi.pdf/32dd5579-2e4d-454e-8c91-5e0594ebdf48, 22.04.2018 tarihinde erişildi.

²http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/turkce_ogretmenligi.pdf/d0d11c2d-bc83-4186-8717-b33597eb8eb6, 22.04.2018 tarihinde erişildi).

³<http://ects.nevsehir.edu.tr/ects/bilgipaketi/dil/tr/ders/31674>, 22.04.2018 tarihinde erişildi.

kılabilmektedir. Birey, öğrenilen dili, bu dil bilgisel zeminde anlamaya çalışıp kullanmakta ve öğrendiği dili farklı durumlara göre üretebilmektedir (2018: 69).

Dil bilgisi ve onu oluşturan alt kategorilerin öğretiminin anlaşılması için genel hatlarıyla dil öğretim yaklaşımlarından bahsetmek yerinde olacaktır. Dil öğretim yaklaşımları genel olarak geleneksel, davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı olmak üzere dörde ayrılmaktadır (Güneş, 2014: 43-52). Geleneksel yaklaşım, dil öğretimi alanında kullanılan en eski yaklaşımlardandır. Dil uzmanı Puren, bunları dil bilgisi, kelime ve kültür yaklaşımı olmak üzere üç gruba ayırmaktadır. Dil bilgisi yaklaşımına göre dil, kurallardan oluşur ve dili iyi bilmenin yolu dilin kurallarını bilmekten geçmektedir. Bu nedenle dil öğretiminde öncelik dil bilgisi öğretimine verilir. Dil bilgisi konuları belirli süre içinde aşamalı olarak öğretilir, kurallar ayrıntılarıyla ezberletilir. Dil bilgisine ağırlık verilirken dinleme ve konuşma üzerinde fazla durulmaz (Güneş, 2014: 45). Davranışçı öğretim yaklaşımındaki 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı 2005-2006 eğitim yılından itibaren yerini yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanmış Türkçe Öğretim programına bırakmıştır. Buna göre yapılandırmacılık, bilgilerin öğrenci tarafından yapılandırmasını ifade eder. Her öğrenci öğrenirken anlamı, bireysel ya da sosyal olarak yapılandırır. Esasen öğrenme dediğimiz şey anlamlandırma ya da anlam yapılandırma sürecidir (Göçer, 2017: 35, 36).

Son yıllarda geleneksel yaklaşımın terk edilerek yapılandırmacı dil bilgisi öğretimi anlayışının benimsendiği ve yaygınlaştığı görülmektedir. Güneş'e göre dil bilgisi konuları dil eğitimi uzmanları tarafından belirlenmekte ve açıklanmaktadır. Öğrencinin ihtiyacına uygun dil becerilerini geliştirici tanımlar ve kurallar ele alınmaktadır. Günlük dildeki metinlere yer verilirken eğitim alanındaki bilimsel yaklaşım yöntem ve kurallardan yararlanılmaktadır (2014: 279 279). Belirtilen yönleriyle geleneksel ve ezberci yaklaşımdan ayrılan günümüz yaklaşımına göre dil bilgisi bireyin dili iyi anlaması, iletişim kurması, zihinsel becerilerini geliştirmesi amacıyla öğretilmektedir. Dil bilgisi sadece bir iletişim aracı değil aynı zamanda dili tanıma ve öğrenmenin konusu olmaktadır. Çünkü dil bilgisi bir dili doğru kullanmak ve geliştirmek için gereklidir. Okuma-yazma öğretimi ile birlikte dil bilgisi öğretimine de başlanmalıdır (Güneş, 2014: 281).

Tümevarım, sezdirme ve öğrenci merkezli öğretim yaklaşım ve yöntemleri, öğrencinin dilini daha iyi anlaması ve içselleştirmesi için kullanılacak olan yöntemlerin başında gelmektedir. Öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğu vurgusu, eğitim ve öğretimin resmi kurumlarla ve okullarla sınırlandırılmayacak bir yapıya sahip olduğunun göstergesidir. Öğrencinin gelişimsel özelliklerine bağlı olarak gerçekleştirilen öğretim, hayatın içinden metinlerle desteklenmedikçe bir anlam taşımamaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşımdan farklı olarak dil yetisinin doğuştan geldiğini söyleyen Chomsky, ortaya atmış olduğu Üretici Dönüşümsel Dil Bilgisi Kuramı'nda parçadan bütüne gitmeyi uygun görmekte ve cümlenin en küçük anlamlı birimine kadar ayrılabilirliğini savunmaktadır. Oluşan çekirdek cümle çıkarma, ekleme, düzenleme, değiştirme, birleştirme gibi dönüşüm işlemleri ile üretilir ve yeni cümlelere çevrilir. Üretici dönüşümsel dil bilgisinin sunduğu bu dönüşüm kurallarının değişik işlemleriyle öğrencinin üretici olacağını ve bu yolla da yazma ve konuşma becerilerini geliştireceğini belirtilmektedir. Ayrıca yüzey yapıda görülmeyen öğeler öğretmen tarafından derin yapısı düşünerek gösterilmektedir

(Yıldız vd., 2008: 297, 299). Yıldız ve diğerlerine göre Chomsky'nin yapılandırmacı yaklaşıma karşı çıktığı görülmektedir. Chomsky'ye göre bir dili konuşan insanlar sadece söylenmiş cümleleri değil, söylenebilecek, hiç söylenmemiş, kullanılmamış cümleleri de kurma ve anlama yeteneğine sahiptir. Yapılandırmacılar olan bir şeyin içinde bildikleri kuralları ararlarken Üretici Dönüşümsel Dil Bilgisi Kuramı şimdiye kadar hiç söylenmemiş, çözülmemiş cümlelerin çözümlenmesinden kurallara ulaşmayı amaçlar. Kuramın amacı belli sayıdaki birimlerden (ses, ek, kelime) belli sayıda kuralın belli sayıda dönüşüme sokularak dilde sonsuz sayıda doğru cümleyi üretebilmektedir (Yıldız vd., 2008: 296).

Ünalan'a göre dil bilgisi kurallarına uygunluk, iyi ve sağlam bir cümlenin temeli demektir. Kurulan bir cümlede kelimeler tam ve yerli yerinde değilse, öge eksikliği ya da ögeler arasında uyumsuzluk varsa o cümle dil bilgisi kurallarına uygun değil demektir. Yine bir cümlede imla kurallarına uyulmaması, gerekli yerlerde noktalama işaretleri kullanılmamışsa dil bilgisine uygunluk yoktur (Ünalan, 2001: 142, 143). Bu sebeptendir ki dil bilgisinin ve özellikle cümle bilgisinin kazanılması dil gelişimi ve dilin doğru kullanımı için bu kadar önemliken aynı doğrultuda öğretimi de önem taşımaktadır. Burada üzerinde durulması gereken nokta, nasıl öğretileceği ve hangi bilginin ne yolla öğrenciye kazandırılacağıdır. İlköğretimden itibaren başlayan kurallı dil öğretimi kademe arttıkça ayrıntılanmaya başlamakta ve yükseköğretimle tamamlanmaya çalışılmaktadır.

Alan yazında cümle bilgisinin nasıl öğretileceği üzerinde doğrudan durulmadığı görülürken dil bilgisinin genel hatlarıyla nasıl ve hangi yöntemlerle öğretilmesi gerektiği ile ilgili çeşitli görüşler öne sürülmüştür. Çalışmalarda, dil bilgisi öğretiminde ezberden kaçınılması ve kuralların ezberletilmemesi vurgusu üzerinde durulurken dil bilgisel yapıların işlevlerinin soyut olarak değil somut olarak metinler üzerinden kavratılması gerekliliği belirtilmektedir. Göçer de öğrencilerin okul ve aile yaşantısından alınmış cümle örnekleri içinde gösterilmesi gerektiğinden bahsetmektedir. Dil bilgisi etkinliklerinin amacı doğru konuşmayı, doğru yazmayı, doğru anlamayı sağlayıcı, bu amaca yardımcı işlevsel bir dil bilgisidir. Öğretmenler metin işleme sürecinde dil bilgisi konu, kavram ve kurallarının kavratılmasında okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin kazandırılıp geliştirilmesinde metin temelli dil eğitimi tercih etmelidir. Metinden kopuk, öğretmenin etkin, öğrencinin pasif olduğu bir ortamda sunuş yoluyla öğretim ile ezberlemeye yönelik geleneksel anlayış yerine öğretmen yol gösterici olmalıdır (Göçer, 2017: 264, 268). Dil bilgisi konularının öğretimi için metin üzerinden örneklerin önemine atıf yapan Dilidüzgün, metni, "dil somutlaştırılmış şekli, iletişim birimi ve biçimi", olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle dil öğretiminin temel aracı da metin olmalıdır. Metinlerin konuları öğrencilerin bilgi, ilgi ve gereksinimlerine uygun olduğu gibi öğrencide dil eğitiminin yanı sıra duyu ve sanat eğitimi de sağlayıcı nitelik taşımaktadır. Öğrencinin günlük yaşamından özellikle yakın çevresinden ve ilgi alanından seçilmiş örneğin bir reklam, tiyatro afişi, gazete haberi ya da bir oyuncağın nasıl kurulduğu ile ilgili bir talimat, çeşitli el ilanları ve afişler ve benzeri metinler ders kitaplarında yer almalıdır (Dilidüzgün, 2017: 115-118).

Doğrudan kural öğretiminin yapılmaması gerektiğinden bahseden çalışmalarda yaş ve sınıf seviyesine uygun olarak öğretmenlerin metin üzerinden dil bilgisel nitelikleri sezdirmeleri gerektiği üzerinde durulmakta, Türkçe ve Türk dili dersinin dört dil becerisinin gelişiminde bir araç olarak kullanılması gerektiği belirtilmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim

kademelerinde dil bilgisi konularının ayrı bir ders saatinde öğretilmemesi gerektiğini vurgulayan Göçer, bunun bütünlük ilkesine aykırı olduğunu dile getirmektedir. Etkinliklerin gerçekleştirilmesi sırasında yazım, noktalama, kelime bilgisi, cümle bilgisi, doğru söyleyiş özellikleri ve benzeri bilgi ve beceri alanları ile iç içe yürütülür ve bütünlük anlayışı ile tasarlanmış çalışmalarla desteklenmektedir (Göçer, 2017: 274).

Yıldız vd. ve Göçer, dersin öğretimi için kullanılabilecek bazı yöntem ve tekniklerden bahsetmektedir. Öğretmenlerin çözümlenme, tümdengelim yöntemi, birleşim yöntemi, karma yöntem, açıklama yöntemi, yazdırma yöntemi, buluş ve sezdirme yöntemi, tartışma yöntemi, örnek olay yöntemi, rol yapma, oyunlaştırma, gösterip yaptırma yöntemi, soru cevap yöntemi, anlatma yöntemi gibi yöntemlerle öğrenmenin alıştırmaları sayıca fazla yapması, dil bilgisinin sorunlarının yalın değil cümle içinde ele alınması, örneklerin seçkin yazarların eserlerinden alınan parçalardan seçilmesi vb. konularda dikkat etmeleri beklenmektedir (Yıldız vd., 2008: 292-296; Göçer, 2017: 272, 284).

Özellikle dil bilgisi konularının öğretime gereken önemin verilmeyişi, bu konuların öğretiminde önerilen farklı yöntem ve tekniklerin de bir türlü hayata geçirilemeyişi öğretimde ciddi bir problem olarak göze çarpmaktadır. Bu konuların öğrencilerce iyi anlaşılabilmesi nedeniyle de dil bilgisi öğretiminde başarısızlıklar yaşanmakta, dil bilgisi konuları öğrencilerce Türkçe dersinde sevilmeyen konuların başında gelmektedir (Güven, 2103: 2). Ortaöğretimin sonuna kadar ön yargı ile gelinen Türkçe ve özellikle dil bilgisi derslerine yönelik oluşan olumsuz görüşler de öğrencilerin yükseköğretim hayatlarında konuların öğrenilmesinin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu sebeple yükseköğretime kadar öğrencinin sahip olduğu görüş ve tutumların tamamen olumlu yönde artması veya olumsuzken olumluya dönüşmesi üniversitedeki çeşitli bölümlerde okutulan dil bilgisi derslerinin işleme biçimine bağlı olarak değişkenlik gösterebilecektir. Zaten dil bilgisi derslerinde algılama ve öğrenme problemi yaşayan öğrencilerin Cümle Bilgisi derslerinde zorluk yaşamaları kaçınılmaz olacaktır. Dersle alakalı söz konusu yaşantıları olumluya çevirmek için doğru öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanmak gerekmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma, olgubilim (fenomonoloji) deseni kullanılarak gerçekleştirilen nitel bir araştırma yöntemi ile hazırlanmıştır. Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olan nitel araştırma yöntemi, sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39).

Araştırmanın deseni olarak olgubilimin tercih edilmesinin nedeni bu desenin bilinen ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunamayan olgulara odaklanmasıdır. Olgubilim araştırmalarında veri, araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışarı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 74). Bu çalışmada öğretmen adayı olan üniversite öğrencilerinin dil bilgisi dersinin konularından cümle bilgisi dersine yönelik görüşleri betimlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ile farklı eğitim kademelerinde Türkçe veya Türk Dili dersini verecek olan öğretmen

adaylarının yükseköğretimde bu dersin içeriğini oluşturan Cümle Bilgisi dersine karşı yaklaşımlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma Grubu

Görüşme yönteminin kullanıldığı çalışmaya Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden seçilen ve farklı cinsiyetlerden oluşan 7'şer öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin seçiminde yaş ve cinsiyet unsurları dikkate alınmamış ancak Cümle Bilgisi dersini tamamlamış olmaları ve başarı durumunun farklılık göstermesi ölçütü gözetilmiştir. Bu şekilde öğrencilerin dersle ilgili genel görüş ve önerilerini daha sağlıklı bir şekilde yansıtabilmeleri sağlanmıştır.

Verileri Toplama Aracı

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yazılı olarak elde edilmiştir. Görüşme formunun hazırlanması sürecinde akademisyenlerin görüşlerinden yararlanılmıştır. Olgubilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı olan görüşmede, olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için görüşmecinin araştırmacılara sunduğu etkileşim, esneklik ve sondalar yoluyla irdeleme özelliklerinin kullanılması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 74). Görüşme yoluyla deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyenlerin anlaşılmasına çalışılmaktadır. Bu süreçte sorulan sorulara karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecinin temel görevidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 119).

Yazılı doküman ve belgelerin analizi, nitel araştırmada gerek kendi başına gerekse görüşme ve gözlemle elde edilen verilere destek amacıyla kullanılan bir veri toplama yöntemidir. Yıldırım ve Şimşek'e göre nitel araştırmada en çok kullanılan veri toplama araçlarından biri olan görüşme kullanılan aracın özelliğine göre açık uçlu ve yapılandırılmıştır (2006: 40, 41). Işıksalan, görüşme formlarının değerlendirilmesinde her bir görüşme formu cinsiyet ve rakam verilerek kodlanabildiğini belirtmektedir (2016: 139). Bu çalışmada da, 21 öğretmen adayına Cümle Bilgisi dersiyle ilgili görüşlerini rahatça yazabilecekleri ve yorum yapabilecekleri açık uçlu sorular sorulmuştur. Sorular şu şekildedir:

- 1- Cümle Bilgisi dersi hakkındaki genel görüşleriniz nelerdir?
- 2- Cümle Bilgisi dersinin "Sınıf Öğretmenliği/Türkçe Eğitimi Bölümü" için gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız.
- 3- Cümle Bilgisi dersinin öğrenim amacınıza yönelik olduğunu düşünüyor musunuz?
- 4- Cümle bilgisi dersi zorunlu olmasaydı bu dersi seçer miydiniz? Neden?
- 5- Cümle Bilgisi dersi sizi için keyifli/kolay mı yoksa sıkıcı/zor bir ders mi?
- 6- Cümle Bilgisi dersinde kullanılan terim ve kavramlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Çalışmada her bir bölüm ve öğrenciyi temsilen görüşme formlarına numaralandırma biçiminde kodlamalar yapılmıştır. Kodlama yapılırken Sınıf Öğretmenliği Bölümü için SÖ, Türkçe Eğitimi Bölümü için TE ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü için TDE kısaltmaları kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın sonucu olgubilim deseninin uygulandığı nitel araştırmanın veri toplama yöntemine uygun olarak görüşmeden elde edilen sonuçların analizini içermektedir. Yıldırım ve Şimşek'e göre olgubilim araştırmalarında veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması çabası vardır. Sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulur ve sık sık doğrudan alıntılara yer verilir. Bunun yanında ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanır ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 75).

BULGULAR

Araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin Cümle Bilgisi dersi ile ilgili görüşleri yapılan görüşmenin sonucuna göre tablolardaki gibi kodlar halinde verilmektedir:

Öğrencilerin Cümle Bilgisi Dersine Yönelik Genel Görüşleri

Cümle Bilgisi dersine yönelik Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin genel görüşleri ve bulunmuş oldukları bazı öneriler Tablo 1'de gösterilmektedir:

Bölüm	Kod	n	f	%
Sınıf Öğretmenliği	Gereksizdir.	7	1	14,2
	Daha önce öğrendiklerimden farklı bir ders.	7	2	28,5
	Hocadan dolayı sevdim.	7	1	14,2
	Öğretmen olarak bana katkısı var.	7	1	14,2
	Verimli bir ders.	7	1	14,2
	Ayrıntılı bir ders.	7	2	28,5
Türkçe Eğitimi	Gerekli bir ders.	7	5	71,4
	Süre yetersiz.	7	1	14,2
	Liseden daha ayrıntılı bir ders.	7	1	14,2
Türk Dili ve Edebiyatı	Önemli ve gerekli bir ders.	7	3	42,8
	Ayrıntılı bir ders.	7	1	14,2
	Kafa karıştırıcı ve zor bir ders.	7	3	42,8

Öğrencilerin Cümle Bilgisi dersine yönelik genel görüşleri, bu dersi almış bölümler arasında farklılık göstermektedir. SÖ öğrencileri dersle ilgili birbirlerinden farklı yaklaşımlara sahiptir. Dersin gereksiz ve daha önce öğrenilenlerden farklı olduğunu düşünen ve öğretmen adayı olarak kendilerine katkı sağlayacağı yönünde görüş beyan eden öğrenciler toplamda %42,7 oranındayken %28,5'lik bir kısmı ise dersin lisedeki bilgilerinden farklı ve ayrıntılı bir içeriğe sahip olduğunu düşünmektedir. TE öğrencilerinin %71,4'lük büyük kısmı

dersin gerekli olduğunu belirtirken görüşme yapılan 7 öğrenciden biri sürenin ders için yetersiz olduğu, bir başka öğrenci de liseden daha ayrıntılı bir içeriğe sahip olduğu yönünde görüş belirtmektedir. TDE öğrencilerinin %42,8'lik kısmı dersin gerekli ve önemli olduğunu ve yine aynı oranda bir başka grup ise dersi kafa karıştırıcı ve zor bir ders niteliğinde gördüklerini söylemektedir. Dersin ayrıntılı olduğunu belirtenlerin sayısı ise yalnızca %14,2 oranındadır.

Dersin Bölüm İçin Gerekliliği ile İlgili Öğrenci Görüşleri

Cümle Bilgisinin dersinin bölümleri için gerekliğine yönelik görüşmeye katılan bölüm öğrencilerinin görüşleri Tablo 2’de gösterilmektedir:

Bölüm	Kod	n	f	%
Sınıf Öğretmenliği	Gerekli bir ders.	7	5	71,4
	Ayrıntılı bir ders.	7	3	42,8
	Seçmeli olması gerekir.	7	1	14,2
Türkçe Eğitimi	Gerekli ve önemli bir ders.	7	7	100
	Ders sayısı ve saati az.	7	2	28,5
Türk Dili ve Edebiyatı	Önemli ve gerekli bir ders.	7	7	100

Cümle Bilgisi dersinin bölümleri için gerekliği hakkındaki görüşlerini bildiren SÖ öğrencilerinin %71,4’ü dersin gerekli olduğunu savunurken bu görüşü beyan eden öğrencilerin bir kısmını da kapsayacak şekilde %42,8’i ayrıntılı, %14,2’si ise seçmeli bir ders olması gerektiğini bildirmektedir. TE ve TDE öğrencilerinin %100’ü, dersin bölümleri için gerekli ve olmazsa olmaz derslerden olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca TE öğrencileri ders sayısının ve saatinin az olduğundan yakınmaktadır.

Cümle Bilgisi Dersinin Öğrencinin Amacına Uygunluğu ile İlgili Görüşleri

Cümle Bilgisi dersinin amaçlarına uygun olup olmadığı ile ilgili öğrencilerin genel görüşleri Tablo 3’te gösterilmektedir:

Bölüm	Kod	n	f	%
Sınıf Öğretmenliği	Ayrıntılı bir ders.	7	2	28,5
	Amaca uygun.	7	6	85,7
	Gereksiz bir ders.	7	1	14,2
	Ders sayesinde eksikliklerimi fark ettim.	7	1	14,2
Türkçe Eğitimi	Amaca uygun bir ders.	7	6	85,7
	Amaca uygun değil.	7	1	14,2
Türk Dili ve Edebiyatı	Amaca uygun bir ders.	7	3	42,8
	Amaca uygun değil.	7	4	57,1
	Yüzeysel olmalı.	7	2	28,5

Cümle Bilgisi dersinin dolayısıyla ders içeriğinin hem kendi hem de bölüm amacına uygunluğuyla ilgili olarak yöneltilen sorunun cevabında SÖ ve TE öğrencilerinin %85,7'si amaca uygun olduğu yönünde görüş bildirmektedir. TDE öğrencilerinden amaca uygun olmadığını belirtenlerin oranı uygun olduğunu belirtenlerden daha fazladır. Bunun yanı sıra SÖ öğrencileri ve TDE öğrencileri dersin ayrıntılı ve derinlemesine olduğunu belirtirken yüzeysel olması gerektiği şeklinde öneride bulunmaktadır.

Cümle Bilgisi Dersinin Zorunlu/Seçimlik Olmasına Yönelik Genel Görüşler

Cümle Bilgisi dersinin bölümleri için zorunlu derslerden olması veya seçimlik olması durumunda seçip seçmeyecekleri ile ilgili olarak öğretmen adaylarının görüşleri Tablo 4'te gösterilmektedir:

Bölüm	Kod	n	f	%
Sınıf Öğretmenliği	Seçimlik de olsa seçerdim.	7	3	42,8
	Zorunlu olmasa seçmezdim.	7	4	57,1
Türkçe Eğitimi	Seçimlik de olsa seçerdim.	7	7	100
Türk Dili ve Edebiyatı	Seçimlik de olsa seçerdim.	7	4	57,1
	Zorunlu olmasa seçmezdim.	7	3	42,8

YÖK'ün "Öğretmen Yetiştirme Programları" olarak belirttiği Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve ayrıca Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde zorunlu derslerden biri olan Cümle Bilgisi dersinin devam zorunluluğuyla ilgili görüşlerinin araştırıldığı 4. soruda ders zorunlu olmasa da seçilir miydi, şeklinde görüşme esnasında öğrenciler yönlendirilmiştir. Buna göre TE'deki öğrencilerin hepsi dersi seçimlik de olsa seçeceklerini söylerken SÖ öğrencileri %57,1 oranında zorun olmasa seçmezdim dermekte ve TDE öğrencileri aynı oranda fakat SÖ'den farklı olarak her durumda dersi seçebileceklerini dile getirmektedir.

Cümle Bilgisi Dersinin Keyifli/Kolay veya Sıkıcı/Zor Olmasına Yönelik Genel Görüşler

Cümle Bilgisi dersinin keyifli/kolay veya sıkıcı/zor olmasına yönelik öğrenci görüşleri Tablo 5'te gösterilmektedir:

Bölüm	Kod	n	f	%
Sınıf Öğretmenliği	Keyifli bir ders.	7	7	100
	Zor bir ders.	7	7	100
Türkçe Eğitimi	Keyifli bir ders.	7	6	85,7
	Zor bir ders.	7	4	57,1
	Kolay bir ders.	7	3	42,8
	Sıkıcı bir ders.	7	1	14,2
Türk Dili ve Edebiyatı	Keyifli bir ders.	7	6	85,7
	Zor bir ders.	7	4	57,1
	Kolay bir ders.	7	3	42,8
	Sıkıcı bir ders.	7	1	14,2

Cümle Bilgisi dersinin keyifli/kolay veya sıkıcı/zor olması ile ilgili öğrencilerin görüşleri alındığında SÖ öğrencilerinin tamamı dersin hem keyifli hem de zor bir ders olduğunu belirtmektedir. TE ve TDE öğrencileri Cümle Bilgisi dersini %100 oranında keyifli, %57,1 oranında zor, %42,8 oranında kolay ve %14,2 oranında ise sıkıcı bir ders olarak görmektedir. Her iki bölümün konuyla ilgili aynı görüşlere, aynı oranda sahip olması dikkat çekmektedir.

Cümle Bilgisi Dersinde Kullanılan Terim ve Kavramlara Yönelik Genel Görüşler

Cümle Bilgisi dersine yönelik Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin genel görüşleri ve bulunmuş oldukları bazı öneriler Tablo 6'da gösterilmektedir:

Bölüm	Kod	n	f	%
Sınıf Öğretmenliği	Anlamada zor çekiyorum.	7	2	28,5
	Dersin düzeyine uygun.	7	2	28,5
	Eski bilgilerle yeniler farklılık gösteriyor.	7	3	42,8
Türkçe Eğitimi	Dersin düzeyine uygun.	7	2	28,5
	Eski bilgilerle yeniler farklılık gösteriyor.	7	4	57,1
	Eski bilgilerden farklı olsa da gerekli.	7	1	14,2
Türk Dili ve Edebiyatı	Dersin düzeyine uygun.	7	1	14,2
	Eski bilgilerle yeniler farklılık gösteriyor.	7	6	85,7

Üniversite düzeyinde Cümle Bilgisi dersinde kullanılan terimler ve kavramlar, daha önceki eğitim kademelerinden bazı konularda farklılık gösterebilmektedir. Bu durumla ilgili öğrenciler düşüncelerini görüşme esnasında açıklamışlardır. Buna göre SÖ öğrencilerinin kullanılan terim ve kavramlarla ilgili olumsuz yaklaşımlarının olduğu verdikleri cevaplar doğrultusunda açıkça anlaşılmaktadır. Öğrencilerin büyük kısmı, derste kullanılan kelimeleri anlamada zorluk çektiklerini ve eski bilgilerinden farklılık taşıdığını dile getirmektedir. Benzer şekilde TE öğrencilerinin %57,1'i derste kullanılan terim ve kavramların eskiden öğrendiklerinden farklılık arz ettiğini %14,2'lik kısmı ise kelimeler farklılık taşısa da öğrenim düzeyine uygun ve gerekli olduğunu beyan etmektedir. TDE öğrencilerin tamamına yakın kısmı (%85,7'si), SÖ ve TE öğrencilerinin belirttiği gibi üniversitede öğrendikleri kelimelerin eski bilgilerinden farklılık gösterdiği yönünde görüş beyan ederken %14,2'si dersin öğrenim düzeyine uygun gördüğünü dile getirmektedir.

Cümle Bilgisi dersi ile ilgili görüşmeye katılan tüm öğretmen adaylarının (21 öğrenci) genel görüşleri aşağıdaki tablolarda kodlamalarla beraber özetlenmeye çalışılmaktadır:

	Kod	N	f	%
	Ayrıntılı bir ders.	21	4	19,4
	Gereksiz bir ders.	21	3	14,2
	Kafa karıştırıcı ve zor bir ders.	21	3	14,2

Öğretmen adayı	Önemli ve gerekli bir ders.	21	3	14,2
	Daha önce öğrendiklerimden farklı bir ders.	21	2	9,5
	Verimli bir ders.	21	1	4,7
	Süre yetersiz.	21	1	4,7
	Hocadan dolayı sevdim.	21	1	4,7
	Öğretmen olarak bana katkısı var.	21	1	4,7

Tablo 8: Tüm Öğrencilerin Dersin Bölüm İçin Gerekliliği ile İlgili Görüşler

Öğretmen adayı	Kod	N	f	%
	Gerekli bir ders.	21	19	90,4
	Ayrıntılı bir ders.	21	3	14,2
	Ders sayısı ve saati az.	21	2	9,5
	Seçmeli olabilir.	21	1	4,7

Tablo 9: Cümle Bilgisi Dersinin Amaca Uygunluğu ile İlgili Tüm Öğrencilerin Görüşleri

Öğretmen adayı	Kod	N	f	%
	Amaca uygun bir ders.	21	12	57,1
	Amaca uygun değil.	21	5	23,8
	Ayrıntılı bir ders.	21	4	19,4
	Ders sayesinde eksikliklerimi fark ettim.	21	1	4,7
	Gereksiz bir ders.	21	1	4,7

Tablo 10: Cümle Bilgisi Dersinin Zorunlu/Seçimlik Olmasına Yönelik Tüm Öğrencilerin Genel Görüşleri

Öğretmen adayı	Kod	N	f	%
	Seçimlik de olsa seçerdim.	21	14	66,6
	Zorunlu olmasa seçmezdim.	21	3	14,2

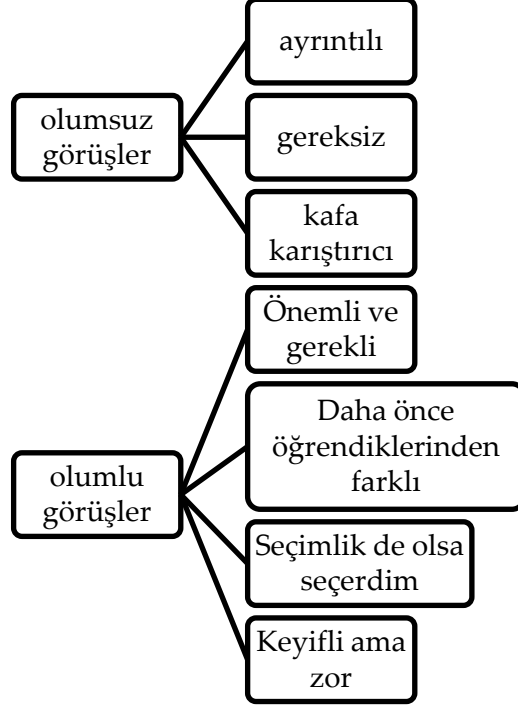
Tablo 11: Cümle Bilgisi Dersinin Keyifli/Kolay veya Sıkıcı/Zor Olmasına Yönelik Tüm Öğrencilerin Görüşleri

Öğretmen adayı	Kod	N	f	%
	Keyifli bir ders.	21	19	90,4
	Zor bir ders.	21	15	71,4
	Kolay bir ders.	21	6	28,5
Sıkıcı bir ders.	21	1	4,7	

Tablo 12: Cümle Bilgisi Dersinde Kullanılan Terim ve Kavramlara Yönelik Tüm Öğrencilerin Görüşleri

Öğretmen adayı	Kod	N	f	%
	Eski bilgilerle yeniler farklılık gösteriyor.	21	13	61,9
	Dersin düzeyine uygun.	21	5	23,8
	Anlamada zor çekiyorum.	21	2	9,5
	Eski bilgilerden farklı olsa da gerekli.	21	1	4,7

Tablolardan anlaşılmaktadır ki öğretmen adaylarının Cümle Bilgisi dersine yönelik genel bir olumsuz yaklaşımları bulunmaktadır. Onlara göre bu ders, ayrıntılı, gereksiz, kafa karıştırıcı ve zor bir derstir. Bunun yanı sıra dersi önemli ve gerekli görenlerle daha önce öğrendiklerinden farklı kabul edenler de bulunmaktadır.

Okudukları bölüm için bu dersin gerekliliği ile ilgili inceleme sonucuna göre dersi gerekli görenlerin oranı %19,4 ile çoğunluktadır.

Öğrenciler dersin amaçlarına uygunluğu bakımından olumlu yönde görüşe sahiptir. Bununla beraber dersin ayrıntılı olduğu ve gereksiz olduğunu düşünenler de bulunmaktadır.

Dersin zorunluluk durumuyla ilgili olarak seçimlik de olsa seçebileceklerini söyleyenlerin sayısı çoğunlukta görünmektedir.

Öğretmen adayları dersi %90,4 oranında keyifli bulmakla beraber aynı zamanda zor olarak değerlendirmektedir. Kolay ve sıkıcı diyenlerin oranı ise azınlıkta görünmektedir. Cümle Bilgisi dersinde kullanılan terim ve kavramlara yönelik genel görüşlerin çoğunlukla (%61,9) eski bilgilerle yenilerin farklılık gösterdiği yönünde eğilim göstermektedir. %23,8 oranında dersin düzeyine uygun görenler bulunmaktayken %9,5'i anlamada zorluk çektiklerini belirtmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Cümle Bilgisi dersinin zorunlu ve ortak olduğu Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı gibi bölümlerde birer öğretmen adayı olan öğrencilerin dil bilgisine ve dil bilgisinin bir alt disiplini olan Cümle Bilgisi dersine karşı olumsuz yaklaşımları olduğu yapılan incelemeler sonucunda elde edilmektedir. Yapılan bu araştırmanın bir sonraki

aşamasında öğretmen adaylarına yine aynı yöntem ve yaklaşımla dersin nasıl olması gerektiği ve beklentileri yönünde sorularla çalışma daha da genişletilebilir. Böylece onlardan alınan dönütlerle genel yargıları olumsuz gibi görünen öğrencilerin bu görüşlerini olumluya çevirmek mümkün olacaktır.

Öğrencilerin kafasını karıştırıp onları derste en çok zorlayan nokta öğrendikleri ve öğrenecekleri bilgiler arasındaki farkın MEB Öğretim Programı ile YÖK programında farklılık içermesidir. Bunun yanı sıra lise ve ortaokul düzeyinde dershanelerde öğretilen ve sınavlarda sorulan konuların yine yükseköğretimden farklılık arz etmesi öğrenciyi çıkmaza ve ikileme götürmektedir. Dil bilgisi ve dolayısıyla cümle bilgisindeki konuların ilköğretim kademesinden başlayarak basitten karmaşığa, kolaydan zora ilkesinden hareketle düzenlendiği ve zekâ ve yaş seviyelerine bağlı olarak da anlatılan konu ve konulardaki terim ve kavramlar arasında farklılıklar olabileceği görüşü üniversite hayatlarının ilk yıllarında öğrencilere kavratılmalıdır. Ancak bu şekilde öğrenilenlerle meslek hayatına atıldıklarında öğretecekleri arasındaki farkında son derece normal olduğunu algılayıp içselleştirebileceklerdir.

Cümle Bilgisi dersine yönelik Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü için YÖK'te sınırlanmış ve üniversitelerin de ders içeriklerinde belirtilmiş ayrı ayrı programlara ve içeriklere ihtiyaç bulunmaktadır. Sınıf Öğretmenliği Bölümü'ndeki öğrencilerin bahsi geçen diğer iki bölüme göre içeriğinin daha sınırlandırılmış ve uygulamaya yönelik olması beklenmektedir. Teorik anlatımla beraber konunun öğretmenliğe yönelik uygulaması için her dönemde en az 2 saat olmak üzere uygulama dersi programa eklenmelidir. Söz konusu bu düzenleme tüm bölümler için geçerli olmalıdır. Benzer olarak üniversitelerde Türkçe eğitime yönelik derslerin çok az olduğunu dile getiren Demirel, mevcut alan derslerinin ise Fen-Edebiyat Fakültesi derslerinin özet bilgi aktarımı şekline dönüştürüldüğünü belirtmektedir. Eğitim fakültelerinde "nitelikli öğretmen" yetiştirebilmek için genel olarak ders dağılımında dikkat edilecek oran %70 alan bilgisi ve alan eğitimi % 30 pedagojik formasyonu ve genel kültür olması gerekirken, maalesef bu duruma hiç dikkat edilememektedir (2011: 130).

Cümle Bilgisi dersi için dönem başında öğrencilerin konuyla ilgili ne düzeyde ve ne şekilde bilgi sahibi oldukları yapılan yazılı veya sözlü görüşmelerle tespit edilmelidir. Bu şekilde öğrencilerin seviyesine uygun bir anlatım yöntemi seçilebilir ve kullanılacak örneklerin kolaylık-zorluk oranı belirlenebilir.

Yukarıda bahsi geçen tüm bölümlerde ana dil olarak Türkçe öğretecek öğretmen adaylarının kendi dilleri hakkında en mükemmel ve derin bilgiye sahip olması gerekmektedir. Bu sebeple kendi dilinin ayrıntılarını bilmeyen bir öğretmen adayı öğrencilerinin yaş ve zekâ seviyesi ne olursa olsun dil öğretemez. Cümle Bilgisi dersi de dil bilgisinin pek çok bileşenini içeren; kelime türleri, kelime grupları, cümleyi oluşturan öğeler gibi konuları kapsayan önemli bir dil dersidir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre bu konuların öğretilmesinde metinler üzerinden gidilerek sezdirme yöntemi kullanılması öğrenmenin kalıcı hale gelmesi için önem taşımaktadır.

Çoğu öğrencinin keyifli bir ders olarak nitelendiği Cümle Bilgisi dersini daha keyifli hale getirmek için öğrencinin derse katılımının üst düzeyde tutulmasına ve verilen örneklerin

bağımsız cümlelerden değil de paragraflardan seçilmiş olmasına dikkat edilmek gerekmektedir. Bağımsız ve birbiri ile ilgili olmayan örnek cümleler öğrencilerin konular ve çözümler arasında bağ kurmasına engel teşkil edebilecektir. Bu sebeple öğrencilerin güncel olarak ilgilerini çeken roman, hikâye vs. türlerden yararlanarak seçilen paragraflardan kelime ve cümle çözümlenmeleri yaptırılmalıdır. Mümkün olduğunca her öğrencinin örnek çözmeye teşviki sağlanmalıdır.

Cümle Bilgisi konularının hiyerarşik sıralanması tümdengelim yöntemine uygun olarak cümleden parçaya ulaşma şeklinde olmalıdır. Cümlenin tamamını gören öğrenci cümleyi oluşturan parçaların neler olduğunu hem anlam hem de yapı bakımından çıkarabilmelidir. Bunun yanı sıra cümlede anlam konusunun işlenmesi sırasında ise tamamen metin merkezli gidilmeli ve yüklem yerine, yüklem türüne, anlamına göre cümle türlerinin belirlenmesi için alıştırmalar yapılmalıdır. Söz konusu çözümlenmeler için klasik veya geleneksel olarak adlandırılan yöntemin alternatifleri de gösterilerek (örneğin Chomsky'nin ağaç yöntemi) öğrencinin cümlenin bileşenlerini kavrayıp kavramadıklarının sağlanması yapılabilir.

Cümle Bilgisi dersi içinde öğrenciye kural veya formül gibi ezberi bilgileri yazdırmaktan kaçınılmalı ve ölçme değerlendirme uygulamalarında tanım veya açıklama türü sorular sorulmamalıdır. Bunların yerine tümdengelim yöntemi ile, örneğin cümlenin öğelerinden olan özne, nesne, tümleş, yüklem gibi unsurların ne gibi özelliklere sahip oldukları benzer örnekler çözüldükten sonra öğrenci tarafından buldurulmaya ve cümledeki sistemsel yapı çözülmeye çalışılmalıdır. Aynı tip örnekleri gören öğrenci artık özne denilen ögenin işi yapan kişi olduğu sonucuna kendisi varacak ve böylece kendi edindiği bu bilgiyi unutmayacaktır.

Öğrencilerin Türkçe ve özellikle bu ders içinde yer alan Cümle Bilgisi dersine karşı geçmiş yaşantılarından gelen olumsuz tutumları onların sonraki öğrenmelerine ket vurmaktadır. Bıyıklı'ya göre öğrenci başarılı oldukça derse yönelik olumlu tutum geliştirecek ve bu olumlu tutumla birlikte başarı da artacaktır. Akademik benlik kavramı ve tutum birlikte ele alındığında dil dersine ilişkin öğrencilerin ön yargılarını tespit etmeye ve bunları ortadan kaldırıp dersi sevdirmeye olanak tanıyabilir. Geçirilen olumsuz yaşantılara öğrencilerin aldıkları düşük notlar, sınav sorularının çoğu zaman açık uçlu olması ve bu sorulardan alınan puanların öğrencileri ikna edememesi ve derse giren öğretmenlerin sergiledikleri davranışlar örnek olarak gösterilebilir. Okul yıllarında öğretmen davranışlarından dolayı akademik benlikleri zarar gören öğrenci sayısı oldukça fazladır⁴ (2014: 234, 246). Bu bağlamda öğretmenler, öğretim sürecinde öğrenen özerkliğini destekleme, ilgi çekici ve merak uyandırıcı etkinliklere yer verme (örneğin drama etkinlikleri, fıkra, öykü vb. hareketle hazırlanan senaryo etkinlikleri) ve öğrenen merkezli yöntem ve teknikleri kullanma (altı şapkalı düşünme tekniği, tartışma yöntemi vb.) gibi uygulamalarla bir yandan öğrencilerinin içsel motivasyonunu artırırken, diğer yandan da hissettikleri motivasyon yoksunluğunu azaltabilirler (Fidan ve Eren, 2017: 489).

Türkçe Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümlerine yönelik her sınıf için örnekli, uygulamalı ders işleme kılavuzları düzenlenebileceğini belirten Yıldız ve diğerlerine (2008: 289, 290) göre

⁴ Türkçe ve Türk Dili dersine yönelik olumsuz tutumla ilgili olarak ayrıca bk. Karataş (2013: 1896).

ek olarak sadece bu bölümlerde değil, tıpkı MEB’de olduğu gibi, Türk Dili ve edebiyatı Bölümü için de kılavuz kitaba ihtiyaç olduğunu belirtmekte fayda vardır. Bu kitapların uygulanması konusunda yükseköğretimdeki öğretmenlere serbestlik tanınması esas olmak kaydıyla yol gösterici nitelik taşıması temel hedef olmalıdır. Kılavuzlarda öğretmenlerin sırayla neler yapacakları, hangi yöntem ve tekniklerden yararlanabilecekleri, ne tür ölçme ve değerlendirmelere başvuracakları belirtilmelidir.

Yukarıda bahsedilenler dikkat alınarak ilköğretimden başlayan dil, dil bilgisi ve cümle bilgisi öğretim süreci daha sağlıklı hale getirilerek tam öğrenme hedefine ulaşılabilir. Böylece kendi dilinin kurallarını ve uygulamasını iyi öğrenen öğretmen adayları, meslek hayatlarına atıldıkları zaman konunun öğretimi konusunda zorluk yaşamayacaktır.

KAYNAKÇA

- Alyılmaz, S., Şengül, K. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejilerine Dayalı Etkinliklerin Dil bilgisine Yönelik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. *Dil Dergisi*, 169/1, 67-110.
- Bıyıklı, C. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutumları ve Akademik Benlik Kavramları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 231-254.
- Demircan, Ö. (2013). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Demirel, M. V. (2011). Türkçe Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Yabancılara Türkçe Öğretimi Dersine İlişkin Görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 128-138.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilimi ve Türkçe Öğretimi: Uygulamalı Bir Yaklaşım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdem, M. D., Karataş, M., Hirik, E. (2015). *Yeni Türk Dili*. Ankara: Maarif Mektepleri.
- Fidan, M., Eren, A. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutum Görünümleri ile Eğitime İlişkin Motivasyonları Arasındaki İlişkiler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 32(2), 480-493.
- Göçer, A. (2017). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri: Öğrenci Merkezli-Etkileşimli-Metin İşleme ve Çözümleme Süreçli*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi: Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Güven, A. Z. (2013). Dil Bilgisi Konularının Öğretim Sorunları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(6), 1-10.
- Işıksalan, S. N. (2016). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Fen-Edebiyat ile Eğitim Fakültesindeki Eğitim-Öğretim Süreçlerine İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulama Bağlamında Türkçe Öğretimi*. (Ed. Selahattin Dilidüzgün). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karataş, M. (2013). Üniversitelerdeki Türk Dili Dersi ve Türkçe Konusundaki Tutumlar. *Turkish Studies*, 8(1), 1881-1898.
- Kavcar, C. (2016). Etkili Türkçe ve Edebiyat Öğretimi. *Kuram ve Uygulama Bağlamında Türkçe Öğretimi*, (Ed. Selahattin Dilidüzgün). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Sever, S. (1995). *Türkçe Öğretimi: Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin*. Ankara: Engin Yayınları.
- Melanlıoğlu, D. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi Algularına Yönelik Yaptıkları Çizimler. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*. 3(1), 27-38.
- Ünalın, Ş. (2001). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., Yılmaz, Y. (2008). *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*. (Ed. Cemal Yıldız). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/sinif_ogretmenligi.pdf/32dd5579-2e4d-454e-8c91-5e0594ebdf48. (erişim tarihi: 22.04.2018).
- http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/turkce_ogretmenligi.pdf/d0d11c2d-bc83-4186-8717-b33597eb8eb6. (erişim tarihi: 22.04.2018)
- <http://ects.nevsehir.edu.tr/ects/bilgipaketi/dil/tr/ders/31674>. (erişim tarihi: 22.04.2018).

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The grammar that constitutes the content of the Turkish course consists of different subcategories such as phonology, morphology, lexicology, syntax and semantics. From primary school level to high school level, even after the relevant departments of education to be encountered in the course on Turkish grammar, content has always been a problem and how it should be taught. In addition to these problems, the point of view of the students whose native languages are Turkish and the prospective teachers who will give this lesson is important in the liking and learning of the course. In this study, it was attempted to describe the opinions of teacher candidates who read in various parts of the Faculty of Education and the Faculty of Science and Letters on the "Syntax " lesson from the grammar lessons. In this study, it is aimed to evaluate the approaches of the teacher candidates who will give Turkish or Turkish language lessons in different education stages to the Syntax lesson in higher education.

Method

Fenomenology pattern was used in the study and qualitative research method was preferred. Seven students from Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Department of Primary Education, Turkish Education and Turkish Language and Literature Department and different genders participated in the study. Age and gender elements were not taken into consideration in the selection of the students but the criterion was that the completion of the Syntax course and the achievement status differed.

The data were obtained in written form with a semi-structured interview form in which the opinions of the academicians were taken during the preparation process. Observation form consisting of open-ended questions was given to teacher candidates and they were asked to respond. In case of need, appropriate conditions were provided for bringing about explanations and creating healthy environment. Thus, it is aimed to observe the attitudes towards perceptions and events in a natural environment. The data obtained from the forms are marked with the initials of the departments (in the form of SÖ, TE and TDE) where the teacher candidates are registered and are numbered according to the numbers of the students (such as SÖ1, SÖ2, SÖ3). The obtained data were analysed and analysed by document analysis.

The research includes questions about the general opinions about the "Syntax" lesson, the opinions about the necessity and necessity of the course, the level of convenience / difficulty and the concepts and terms used in the lesson from the teacher candidates. In the study in which the phenomenology pattern was applied, the codes were determined and the sections, results and suggestions sections were analysed accordingly.

Results and Discussion

The end result of the research is the analysis of the results obtained from the interview in accordance with the data collection method of the qualitative research applied to the phenomenology pattern. According to the result of the opinion of the students of Department of Primary Education, Turkish Education and Department of Turkish Language and Literature Participating in the research about the Syntax class, they are given below as a general table.

Opinions of all students about Syntax Lesson				
	Code	N	f	%
Teacher Candidate	Detailed Lesson	21	4	19,4
	Essential for their Department	21	19	90,4
	Suitable Lesson	21	12	57,1
	Selectable Lesson	21	14	66,6
	Pleasant Lesson	21	19	90,4
	Old information differs from new ones.	21	13	61,9

According to the above table, the general opinion of the teacher candidate composed of 21 students is different from each other. While 19.4% of the respondents said that it is a detailed lesson, there are also students who respond in the form of unnecessary, confusing, necessary and important. Although the general opinions are negative, 90.4% of the respondents say that the lesson is necessary for their departments. Nearly all of the students are required to attend the lesson for their department. The rate of the answer given for the suitability of the lesson for personal and teaching purposes is over 50%. Syntax lesson is one of the compulsory courses taught in the departments. Although the answer is not mandatory, the answer given in the question "Do you choose this lesson?" appears to be more than half and 66.6%. The proportion of those who find it pleasant is almost 90.4%. Finally, the fact that the students are in a large-minded viewpoint is that the terms and concepts used in the lesson differ from those previously learned. 23.8% of the students stated that this difference was due to the level difference and that it was normal.

Teacher candidates' general views about the course are negative. The biggest factor in thinking in this way is that the lesson is taught in detail and abstract. To them, this course is detailed, unnecessary, confusing and difficult. In addition to this, there are those who consider the lesson important and necessary and different from those that they have learned before.

Syntax lesson is a compulsory and common subject, such as Department of Primary Education, Turkish Education and Turkish Language and Literature, which is a subdiscipline of the language and grammar of the students who are candidates for the students' negative attitudes towards syntax lesson is obtained as a result of studies. In the negative attitude of the teacher candidates, the fact that the difference between the information they have learned is different in MEB Program and YÖK program is very effective. Students should be aware that this difference is normal due to age and intelligence level, and should be given from the very beginning as the learning progresses further.

Separate programs and contents are required for the departments mentioned for the Syntax lesson in YÖK and for the universities mentioned in the course/lesson contents. Teachers of the future should be taught lessons in less than two hours besides the theory of lessons. Theories and logic should be taught how to adapt the given topics according to teaching principles and methods.

For syntax lesson, at the beginning of the semester, students should be informed of the level and degree of knowledge about the topic or the level of readiness via written or oral interviews. According to the constructivist approach, using these methods through the texts and using the perception method is important for the learning to become permanent. Attention should be paid to the use of paragraphs, not independent clauses, to give an

example which is of great importance to the illustrative example and which applies to all of the grammar lessons.

The hierarchical order of the topics of Syntax lesson must be in the form of reaching the culled parts in accordance with the deduction method. For this reason, the rule and formula should be guided instead of memorizing the concept of the general logic of the student.

For the valid sentence analysis in lesson, alternatives of the classical or traditional method can be shown so that the learners can comprehend the cognitive components of the sentence and achieve their conception.

When the above-mentioned proposals are taken into consideration, it is possible that prospective teachers who are native speakers of Turkish can develop a more positive habit and realize permanent learning while teaching their own language and language rules.